

Hierarchia Duchów

Klasyfikacji Duchów

dokonano na podstawie stopnia rozwoju Duchów, ich cech charakterystycznych, a także biorąc pod uwagę niedoskonałości, których muszą się jeszcze wyzbyc. Klasyfikacja ta nie jest jednak w żadnym wypadku absolutna; każda klasa dotyczy tylko istot o określonym charakterze; granica między jedną i drugą klasą jest ledwie wyczuwalna – jak to się dzieje w naturze, w przypadku kolorów tęczy czy faz ludzkiego życia. Można więc ustalić mniejszą lub większą liczbę klas, w zależności od punktu widzenia, z którego podchodzi się do sprawy. Jest tu podobnie jak w przypadku klasyfikacji naukowych; poszczególne systemy mogą być mniej lub bardziej kompletne; mniej lub bardziej mądre czy wygodne do zrozumienia; jednak jakikolwiek by nie był każdy z nich, nie zmienia on sedna nauki. Zapytane o tę sprawę Duchy mogą więc nie zgadzać się, gdy chodzi o liczbę kategorii – to jednak nie ma znaczenia. Niektórych oburza ta pozorna niezgodność; nie myślą jednak o tym, że Duchy nie przywiązują żadnego znaczenia do spraw czysto konwencjonalnych; dla Duchów myśl jest wszystkim: nam pozostawiają formę, dobór słów, klasyfikacje – słowem systematykę.

Dorzućmy jeszcze i tę uwagę, o której nigdy nie należy zapominać – mianowicie, że wśród Duchów, jak i wśród ludzi, można spotkać wielu ignorantów; w związku z tym nigdy nie za wiele ostrożności, gdy chodzi o opinię, że Duchy muszą koniecznie dobrze wiedzieć wszystko tylko dlatego, iż są Duchami. Każda klasyfikacja wymaga metody, analizy i głębokiej znajomości przedmiotu. Również w świecie Duchów istoty posiadające niewielkie wiadomości są jak niewykształceni ludzie w naszym świecie – niezdolne do ogarnięcia czegokolwiek, sformułowania jakiegokolwiek koncepcji; nie znają bądź słabo rozumieją ideę jakiegokolwiek klasyfikacji; według

nich, wszystkie Duchy od nich wyższe należą do pierwszego rzędu – i dzieje się tak, ponieważ nie są w stanie ocenić niuansów dotyczących wiedzy, kompetencji i moralności, które odróżniają te wyższe istoty, podobnie jak człowiek dziki postrzega cywilizowanych. Nawet opinie Duchów będących w stanie dokonać takiego podziału, mogą różnić się w szczegółach – zwłaszcza wtedy, gdy rozgraniczenie nie jest zupełne. Linneusz, Jussieu, Tournefort – każdy z nich miał swoją odrębną metodę, lecz botanika nie zmieniła się na skutek tego, albowiem nie oni wymyślili rośliny i ich cechy; obserwowali jedynie analogie i na ich podstawie tworzyli grupy i klasy. My postępowaliśmy podobnie; nie wymyśliliśmy ani Duchów, ani ich cech; widzieliśmy i obserwowaliśmy, osądzaliśmy je według ich słów i czynów – a później klasyfikowaliśmy według podobieństw, opierając się na przesłankach, których nam dostarczyły.

Duchy zwykle przyznają, że istnieją trzy główne kategorie czy trzy wielkie grupy. W ostatniej – najniższej w hierarchii, znajdują się Duchy niedoskonałe, charakteryzujące się dominacją materii nad duchem i skłonnością ku złu. Te z drugiej grupy charakteryzuje dominacja ducha nad materią i pragnienie dobra: są to Duchy dobre. W końcu, do pierwszej grupy zalicza się Duchy czyste, które osiągnęły już najwyższy stopień doskonałości.

Podział ten wydaje się nam doskonale racjonalnym i prezentuje bardzo wyraźne cechy; pozostaje nam jedynie wyróżnić wystarczającą liczbę podkategorii, podstawowe podgrupy; uczyniliśmy to z pomocą Duchów, których uprzejmych uwag nigdy nam nie brakowało.

Na podstawie tego wykazu łatwo jest określić rangę i stopień wyższości lub niższości Duchów, z którymi możemy mieć do czynienia, oraz dzięki temu ocenić stopień zaufania i szacunku, na jaki zasługują; jest to jakby klucz do nauki spirytystycznej, bowiem wyjaśnia on anomalie pojawiające się w rozmaitych komunikatach, ukazując intelektualne i moralne nierówności między Duchami. Musimy jednak zaznaczyć, że Duchy

nie zawsze należą do takiej czy innej klasy; ich postęp dokonuje się stopniowo i często bardziej w jednym kierunku niż w innym, mogą więc posiadać cechy charakterystyczne dla wielu kategorii, co łatwo jest stwierdzić na podstawie ich słów i czynów.

Rząd trzeci – Duchy niedoskonałe

101. *Charakterystyka ogólna.* Dominacja materii nad duchem. Skłonność ku złu. Brak wykształcenia, duma, egoizm i wszelkie wywodzące się z nich złe żądze.

Intuicyjnie wyczuwają Boga, lecz Go nie rozumieją.

Nie wszystkie są złe z natury; niektóre są raczej lekkomyślne, niekonsekwentne w postępowaniu i podstępne, niż rzeczywiście złe. Inne nie czynią ani dobra, ani zła, lecz właśnie dlatego że nie praktykują dobra, okazują swoją niższość. Jeszcze inne – przeciwnie – czerpią przyjemność ze zła i cieszą się, gdy mają okazję je czynić.

Mogą łączyć inteligencję z przebiegłością lub złośliwością; jednak bez względu na to, jaki jest stopień ich rozwoju intelektualnego, nie hołdują wyższym ideom, lecz mniej lub bardziej odrażającym uczuciom.

Ich wiedza o sprawach świata spirytystycznego jest bardzo wąska, a i te nieliczne informacje, którymi dysponują, mieszają się im z osobistymi wyobrażeniami i przesadami z życia cielesnego. Potrafią przekazywać nam wyłącznie fałszywe i niekompletne przesłanki; jednak uważny obserwator często znajduje w ich komunikatach potwierdzenie wielkich prawd wykładanych przez Duchy wyższe.

Ich charakter przejawia się w ich słowach. Każdego Ducha, który wplata do swych komunikatów idee zła, można zaklasyfikować do trzeciego rzędu; tak więc każda zła myśl, którą z zewnątrz inspirowany jest człowiek, pochodzi od Duchów tej kategorii.

Duchy te widzą szczęście istot dobrych i jest to przyczyną ich nieustannej udręki, gdyż odczuwają wszystkie niepokoje, jakich dostarczyć mogą zawiść i zazdrość.

Zachowują w pamięci i wciąż odczuwają cierpienia ze swego życia fizycznego, wrażenie to jest jednak bardziej wydumane niż rzeczywiste. Naprawdę Duchy te cierpią nie z powodu zła zaznanego, lecz za sprawą niegodziwości wyrządzonych innym; a ponieważ cierpienia te są długotrwałe, wydają im się nieskończonymi; Bóg, aby ukarać te Duchy, chce, by myślały w ten sposób.

Można je podzielić na pięć podstawowych klas.

102. *Klasa dziesiąta.* **DUCHY NIECZyste** – skłaniają się ku złu i jest ono ich głównym zajęciem. Jako Duchy dają zdradliwe rady, sieją niepokój i nieufność; nakładają wszelkie maski, by lepiej oszukiwać. Związują się z ludźmi o wystarczająco słabych charakterach, by poddawali się ich sugestiom, co prowadzi ich do zguby; cieszą się, opóźniwszy rozwój tych słabych osób, sprawiając, że ponoszą klęskę we wszelkiego rodzaju próbach życiowych.

W czasie manifestacji rozpoznaje się je na podstawie języka; trywialność i wulgarność wyrażen zawsze jest, zarówno w przypadku Duchów, jak i ludzi, oznaką moralnej czy nawet intelektualnej niższości. W ich komunikatach przejawiają się ich złe skłonności, a nawet jeśli dla odmiany mówią z sensem, to nie mogą odgrywać swej roli zbyt długo i kończy się to zawsze ujawnieniem ich pochodzenia.

Niektóre ludy uczyniły z nich złośliwych bogów, inne nazywają je demonami, złymi geniuszami, Duchami zła.

Żywe istoty, które animują, wcieliwszy się, mają skłonności ku wszelkim złym przywarom, rodzącym karygodne i prowadzące do upadku moralnego żądze: łubieżność, okrucieństwo, oszustwa, hipokryzję, zachłanność, skąpstwo. Ludzie ci praktykują zło dla samej tylko przyjemności czynienia go, najczęściej bez

przyczyny – a nienawidząc dobra, szukają swoich ofiar zawsze wśród ludzi uczciwych. Są plagą ludzkości, bez względu na zajmowaną pozycję społeczną, a ich powierzchowne wychowanie nie zabezpiecza ich przed wstydem i niesławą.

103. *Klasa dziewiąta.* **DUCHY LEKKOMYŚLNE** – są niewykształcone, skłonne do oszustw, niekonsekwentne i szyderczo nastawione. Wtrącają się do wszystkiego, na wszystko mają gotową odpowiedź, zupełnie nie przejmując się prawdą. Zabawiają się, dostarczając mało ważnych zmartwień i niewielkich radości, spiętrzając przeszkody na ludzkiej drodze, wprowadzając w błąd swymi kłamstwami i żartami. Do klasy tej należą Duchy popularnie nazywane *skrzatami*, *gnomami*, *chochlikami*. Podlegają Duchom wyższym, które dają im zajęcie – tak jak my korzystamy z pracy służących.

W komunikacji z ludźmi ich wypowiedzi są zwykle dowcipne i żartobliwe, lecz prawie zawsze pozbawione głębszych treści; w lot podchwytyją wszelkie dziwactwa i śmieszne przywary ludzi, by uszczypliwie i sarkastycznie wydobyć je na światło dzienne. Jeśli przybierają wymyślne imiona, to czynią to zwykle raczej dla zabawy, niż ze złośliwości.

104. *Klasa ósma.* **DUCHY PSEUDOŚWIATŁE** – te posiadają szerokie wiadomości, lecz na próżno wierzą, że wiedzą więcej, niż jest w rzeczywistości. Rozwinąwszy się pod pewnymi względami, nadają swym wypowiedziom pewien ton powagi, co może nas zwieść, gdy chodzi o ich rzeczywiste zdolności i wiedzę; jest to jednak najczęściej nic innego, jak tylko odzwierciedlenie ich uprzedzeń i teoretycznych poglądów z okresu ziemskiego życia; jest to mieszanka kilku prawd i najabsurdalniejszych błędów, przez które przebija zarozumiałość, duma, zawiść i upór, od których jeszcze nie udało im się uwolnić.

105. *Klasa siódma.* **DUCHY NEUTRALNE** – nie są ani wystarczająco dobre, by czynić dobro, ani wystarczająco złe, by czynić zło; skłaniają się raz ku jednej, raz ku drugiej stronie i nie wznoszą się ponad ludzką przeciętność, ani pod względem

moralności, ani inteligencji. Czują się związane ze sprawami świata materialnego, do którego banalnych uciech stale tęsknią.

106. *Klasa szósta.* **DUCHY STUKAJĄCE I NIEPOKOJĄCE** – właściwie Duchy te nie tworzą klasy wyodrębnionej na podstawie cech osobowości; mogą należeć do jakiegokolwiek klasy trzeciego rzędu. Manifestują swą obecność często przy pomocy spektakularnych efektów fizycznych, jak stuknięcia, ruchy i nienormalne przemieszczenia ciał bezwładnych, falowanie powietrza itp. Bardziej niż pozostałe, Duchy te wykazują swe przywiązanie do materii; zdają się być głównym czynnikiem sprawczym zmian zachodzących w poszczególnych elementach naszego globu, gdyż wywierają wpływ na powietrze, wodę, ogień, ciała stałe i zjawiska zachodzące w głębi Ziemi. Stwierdzono, że zjawisk tych nie zawdzięcza się jakiejś przypadkowej i fizycznej przyczynie, zwłaszcza gdy można w nich dostrzec działanie bodźców intencjonalnych i inteligentnych. Wszystkie Duchy potrafią wywoływać zjawiska tego typu, lecz Duchy wyższe zlecają ich wykonanie Duchom podrzędnym, lepiej nadającym się do spraw materialnych niż intelektualnych. Uznawszy, że manifestacje tego rodzaju są pożyteczne, posługują się Duchami tej klasy w charakterze pomocników.

Rząd drugi – Duchy dobre

107. *Charakterystyka ogólna.* Dominacja ducha nad materią, pragnienie dobra. Ich cechy i zdolność praktykowania dobra mają związek ze stopniem rozwoju, który osiągnęły: jedne posiadają wiedzę, inne mądrość i dobroć, a te najbardziej rozwinięte prócz wiedzy mają także zalety moralne. Ponieważ jeszcze niezupełnie wyzbyły się wpływu materii, zachowują w mniejszym lub większym stopniu – odpowiednio do rangi – cechy będące pozostałościami życia cielesnego, przejawiające się czy to w słowach, czy przyzwyczajeniach, wśród których odnajdujemy nawet swoiste manie; w przeciwnym razie byłyby to Duchy doskonałe.

Rozumieją Boga i nieskończoność i już korzystają ze szczęścia istot dobrych. Są szczęśliwe dzięki dobru, które czynią, i gdy uda im się zapobiec złu. Jednocząca je miłość jest dla nich źródłem niewysłowionego szczęścia, którego nie przyćmiewa zawiść, wyrzuty sumienia czy jakaś inna ze złych żądz dręczących Duchy niedoskonałe – jednak wszystkie one muszą przejść próby, by osiągnąć absolutną doskonałość.

Jako Duchy, inspirują dobrymi myślami, zawracają ludzi z drogi zła; chronią tych, którzy na ich ochronę zasługują; neutralizują wpływ Duchów niedoskonałych na osoby, którym ten wpływ nie odpowiada.

Ludzie, w których się wcielają, są dobrzy i przychylni swoim bliskim; nie powoduje nimi pycha, egoizm, ambicja; nigdy nie kierują się nienawiścią, chęcią odwetu, zawiścią czy zazdrością, a dobro czynią z miłości do dobra.

Do tego rzędu należą Duchy określane w popularnych wierzeniach jako *dobrzy geniusze*, *geniusze opiekuńczy*, *Duchy dobra*. W czasach przesądów i niewiedzy uważano je za przyjaznych bogów.

Możemy je podzielić na cztery podstawowe grupy:

108. *Klasa piąta. DUCHY ŻYCZLIWE* – ich zasadniczą cechą jest dobroć; czerpią przyjemność z czynienia ludziom dobra i chronienia ich, lecz ich wiedza jest ograniczona: ich postęp dokonał się bardziej w kierunku moralnym niż intelektualnym.

109. *Klasa czwarta. DUCHY WYKSZTAŁCONE* – szczególnie wyróżnia je rozległość ich wiedzy. Zajmują się nie tyle zagadnieniami moralnymi, co problemami naukowymi, do których wykazują większe zdolności; patrzą jednak na naukę przez pryzmat jej pożyteczności, nie łącząc jej z żądzami właściwymi Duchom niedoskonałym.

110. *Klasa trzecia. DUCHY ŚWIATŁE* – na ich znamieny charakter składają się najwyższe zalety moralne. Mimo że nie posiadają nieskończonej wiedzy, obdarzone są zdolnością umysłu, która

daje im możliwość oceniania w sposób właściwy ludzi i rzeczy.

111. *Klasa druga. DUCHY WYŻSZE* – z wiedzą łączą mądrość i dobroć. Ich mowa wyraża wyłącznie życzliwość; jest zawsze godna, wzniosła i niejednokrotnie przepiękna. Ich wyższość sprawia, że lepiej niż inne Duchy są w stanie przekazać prawidłowe wyobrażenia o sprawach świata bezcielesnego w granicach tego, co wolno człowiekowi wiedzieć. Chętnie komunikują się z ludźmi, którzy szczerze szukają prawdy i których dusza jest dostatecznie uwolniona od ziemskich więzi, by byli w stanie prawdę tę pojąć; odwracają się jednak od tych, którymi powoduje wyłącznie ciekawość – bądź od tych, którzy pod wpływem materii odchodzą od czynienia dobra.

Kiedy w wyjątkowych przypadkach wcielają się na Ziemi, przybywają pełnić jakąś misję postępu i jawią się nam jako jednostki będące uosobieniem doskonałości, do której ludzkość może tu aspirować.

Rząd pierwszy – Duchy czyste

112. *Charakterystyka ogólna.* Całkowity brak wpływu materii na sferę ducha. W porównaniu z Duchami innych rzędów, wyższość intelektualna przy absolutnej moralności.

113. *Klasa pierwsza.* Klasa jedyna – Duchy te przeszły wszystkie stopnie w hierarchii i wyzbyły się wszelkich materialnych nieczystości. Osiągnąwszy doskonałość właściwą danemu stworzeniu, nie muszą już doświadczać prób i cierpienia. Nie muszą wcielać się w zniszczalne ciała, żyją wiecznym życiem w łonie Boga.

Korzystają z niczym nie zmaconego szczęścia, bowiem nie dręczą ich już potrzeby i zmienności życia materialnego; jednak szczęście to nie polega bynajmniej na korzystaniu z *monotonnej bezczynności wypełnionej jakąś nieustanną kontemplacją*. Duchy te są wysłannikami i reprezentantami Boga, którego polecenia wypełniają celem utrzymania uniwersalnej harmonii. Panują nad

Duchami niższymi od nich, wspomagają ich doskonalenie się i określają zadania. Wspieranie ludzi w ich cierpieniach, nawracanie ku dobru czy odkupieniu błędów, które oddalają ich od najwyższego szczęścia, jest dla tych Duchów przyjemnym zajęciem. Czasem określa się je mianem aniołów, archaniołów czy serafinów.

Ludzie mogą się z nimi komunikować, lecz byłby zarozumiałcem ktoś, kto chciałby je mieć zawsze do swej dyspozycji.

Źródło: Allan Kardec Księga Duchów